

ΣΕ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

Καλή μου

“Ὅλα μ’ ἐδέξα ὀθέελα νὰ τὰ μιῶ, καὶ ὁ’ ἐδὲ νὸ
τὰ ἐμπιστεύομαι. Ἀκούεις ποτὲ σου γιὰ τὸ Ρουμα-
νιά, τὸν πρόδρομο τοῦ μεγάλου Μιστράλ; Εἶναι ὁ
ποιητὴς ποὺ ἔδωκε πρῶτος τὸ σύνθημα τοῦ παι-
νικοῦ ξανθανθισμοῦ στὴν Προβέντζα, τὴν πατρίδι
του. Πρὶν γράψῃ στίχους στὰ γλῶσσα τῆς ἐξωτρι-
στῆς πατρίδας του, τοὺς ἔγραφε γαλλικά. Μία φορὰ
τὸν ἄκουσε, πεῦ τοὺς μεγαλόφωνοι, ἡ μητέρα
του. Καὶ ἡ μητέρα του ἔκλαψε ἀπὸ τὴ λύπη τῆς
ποῦ δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ τίποτε ἀπὸ τὰ
ποιήματα τοῦ παιδιοῦ τῆς. Κι ἀπὸ τότε ἄρκεισθηκε
ὁ Ρουμανιὰ νὰ μὴ χαράξῃ στίχο ποῦ νὰ μὴ μπορῇ
νὰ τὸν καταλαβαῖν ἡ μαννοῦλα του. Καὶ κρᾶτησε
τὸ λόγο του. Κ’ ἔτσι ἀπὸ τὰ δάκρυα μιᾶς μητέρας,
εἶπε ὥραϊα κάποιος, γεννήθηκε ἡ Προβηγκιανὴ
ποιήσις. Ὅμοια κ’ ἐγὼ. Μὰ εἶναι ἔμένα πιὸ πλατύτες
καὶ ἔτῃνας πιὸ μακριὰ ὁ ὅρκος μου. Θέλω νὰ μὲ
καταλαβαῖνς σὲ ὅλα μου ἐστὶ ποῦ ὅλα πλάστηκες
νὰ τὰ καταλαβαῖνς. Γιατὶ ἐστὶ εἶσαι ἡ γυναίκα. Κι
δοῦ ὁ δὲν πιστεύουν τάντιθετο, ὁ ἄντρας μπορεῖ
νῆναι ὁ ἐνοκαταπτερός ποῦ εἶναι ὁ πιὸ στενοκάρδος
καὶ γι’ αὐτὸ κι ὁ πιὸ στενόμυαλος, ἀγνάντια στὴ
γυναίκα. Καὶ θέλω τίποτε νὰ μὴ μοῦ γίνεταί λόγος,
τίποτε νὰ μὴ μοῦ πλέκεται ἔργο, ἀνίσως δὲν πε-
ράσῃ προτύτερ’ ἀπὸ τὸ χωνευτήρι τοῦ στομάχου
σου.

Καθὼς ἔνας ποιητὴς μὲ τὰ τραγούδια του, καὶ μόνον τὴν ἴδια τὴν ψυχὴν του παρασταίνοντας, δείχνει μαζὶ καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἔθνους του σὲ ὅ, τι ἔχει εὐγενικότερο ἔκεινη, ἔτσι κ' ἐσύ· μὲ τὴ ζωὴ σου μόνον, μὲ τὴ ζωὴ σου τὴν ἀπλὴ καὶ τὴν ἐλεύθερη, καὶ τὴν ξεχωριστὴ, ποῦ σὲ τίποτε δὲ μοιάζει τῆς ἡττισομένης καὶ τῆς ὑφίστας ζωῆς τριγύρω σου, φανερώσεις τῆς ψυχῆς σου τὴ ζωὴ ποῦ εἰν' ἀνάβαντα. Πολλὰς φορές μοῦ φαίνεται ὅαν ἕνα μετέωρο καὶ ὅαν ἕνα σύμβολο. Καὶ μ' ἔκείνα ἀκόμα ποῦ σοῦ λείπουν, καὶ μ' αὐτὰ τὰ ψεγάδια σου, καὶ μὲ ὅσα δὲν ἔχταδες ἀκόμα νὰ ξεδιαλίσσης καὶ νὰ ἀποταμίῃς, καὶ μ' αὐτὰ ἀκόμα εἶσαι ὅλοι ἐμεῖς σὲ ὅ, τι ἔχουμε βαθύτερο καὶ πρὸ ἀληθινῷ, καὶ μ' ὅσα ἀκόμα δὲν ἀποχτάσμε, καὶ μ' ὅσα μὰς πρὸ κίχουν. Εἶσαι ὡραία καὶ εἶσαι σοφὴ. Μὰ ἡ ὁμορφιά σου πολλὰς φορές ἀντὶ τὰ μὰς δώσει τὸ πάθος ποῦ λύνει τὰ ἥπια, μὰς τονώνει μὲ πᾶν ἐνέργεια Κρ' ἦψν σου, σὰ δὲ χαμογελάει τὰ πρῶτοιο τὸ χαμόγελο σου, σὰ δὲ χαμογελάει τὰ πρῶτοιο τὸ χαμόγελο σου κανένα σκολοιὶ δὲ σοῦ τὴ δασκάλεται. καὶ τὴ βρίζεις κάθε μέρα στὴ ζωὴ, καθὼς ἔξερουν οἱ στρατοκόποι κάποια μονοπάτια ἰσχυρὰ καὶ κάποιας βρυσούδας ποῦ μὴν τις ἐποψιάζονται εἰ διαβάτες τῆς μεγάλῃς εὐφρίας Καὶ τῆς ψυχῆς μας ἡ γλῶσσα ἀνθίζει στὰ χεῖρά σου ἀγνὴ, καὶ ποτὲ σου λέξῃ νὰ πῆς δὲν καταδέχτηκες, ποῦ νὰ μὴν εἶναι ἀντίπαλος ὁ ἄκακρος λαοῦ. Γ' αὐτὸ κ' ἐγὼ τώρα ποῦ ζω κάτω ἀπὸ τὸν ἴδιο σου, πῆρα νὰ σοῦ γράψω γράμμα, καὶ τὸ γράμμα μου ἄθελα γίνθηκε τραγούδι.

Σε 4126

«Πάμε!» τὸν λέμε μετὶς καὶ ἀνεβήκαμε. Μὰς πῆγε δῶ, μὰς πῆγε κεῖ, στὸν Παρθενῶνα, στὴν Ἄπτερη Νίκη, στὶς Καρυάτιδες παντοῦ. Ἡ Ἑλενίσσα ὅλο ἤθελε νὰ μάθει καὶ ρωτοῦσε. Ὁ Ἀδάμπος ὅλο καὶ τῆς ἔλεγε γιὰ τὸ κάθε τι. Καὶ νὰ δαίτε ποῦ τῆς ἔλεγε ὁμοίως πράγματα καὶ ποῦ καὶ μετὶς τὰ-κούγαμε μ' εὐχαρίστηση... Μὰς ἐνθουσιάζε ὁ δικ-βολάκος!...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τοὺς ἔπαινους.
'Η καλωσύνη σου...

Η Χ. ΜΑΥΡΗ. Τὴν ἀλήθεια λέει. Ἔτσι εἶναι.
Η ΧΑΡΗ. Ὁ Χ. Δάμπρος ἀγαπάει τόσο τοὺς
ἀρχαίους...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Ἐγώ; Καθόλου! Οἱ Ἀρχαῖοι εἶναι τόσο μακριά, πεθάνανε πιά, καὶ γὰ καμιά δουλιὰ δὲν ἔχω μὲ τοὺς πεθαμένους! Ἐγὼ γιὰ ζωντανή Ἀκρόπολη μιλοῦσα στήν Ἑλένισσα...

Ο ΚΩΣΤΗΣ (πὸν τόση ὥρα κοιτώντας τὸ βιβλίο τῆς Χάρης, καὶ διαβάζοντας, δὲ λάβαινε κανένα μέρος στὴν κουβέντα). Τὴ ζωντανή. Ἀκρόπολη; Πάλι τίς παραδοξολογίες σου ἀργήησες!

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Τὸ βιβλίο σου, Κωστή, κι ἀ-
φισέ μας. Ἐπὶ μὲ ξέρεῖς περισσότερο ἀπὸ ὅλους δῶ-
μέσα καὶ δὲν πρέπει νὰ ξιππαζέσαι ..

Η ΧΑΡΙΣ (πειραχτικά). Περισσότερο ἀπὸ ὅλους;

Ο ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΣ ΔΙΑΤΟΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

—ΡΩΜΑΙΪΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟ

—ΔΙΑΚΟΣΕΣ ΔΡΑΧΜΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ

Ὁ «Νευμάς» προκηρύσσει διαγωνισμό μ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους :

Α'.—Νά γράφει ένα άναγνωσματάριο άν θ ρ ω π ι ν ό και Ρ ω μ α ί τ κ ο , δ χ ι μ έ ρ α , μ έ ρ ι ς , μ έ ο υ ς και μ έ κάθε άλλη τέτια αηδία, μ ά μ έ λέξες πού νά τίς άκούει τ ό παιδί κάθε ώρα και στιγμή σ π ί τ ι του, άρ σ ή μ ε ρ α μ έ κείνα πού χουνε σ τ ά σ κ ο λ ε ι ά μ α ς , τ ό Ρ ω μ ι έ π ο υ λ ο παίρνοντας τ ό π ρ ό τ ο β β λ ί ο σ τ ά χ έ ρ ι α του θ ά π ρ ω τ ο σ υ λ λ α β ί σ ε ι μ ι ά ψ ε υ τ ι κ η λέξη πού δ έ θ ά τ ή ν ε μεταχειριστεί σ τ ή ν κ ο υ β έ ν τ α του ποτέ — μ ' α λ λ α λόγια μ έ τ ή ν π ρ ό τ η λέξη πού θ ά σ υ λ λ α β ί σ ε ι, θ ά π ε ι και τ ή ν π ρ ό τ η τ ο υ ψ ε υ τ ι ά .

Β'.—Τὸ βιβλίο πρέπει νὰναι ὅσο μπορεῖ σύντομο, μὴ πιάνοντας, τυπωμένο, περισσότερο ἀπὸ ἐνάμιση τυπογραφικὸ φύλλο σὲ 16ο.

Γ'.—Τὰ χειρόγραφα καθαρογραμμένα, με τὸνομα τοῦ συγγραφέα μέσα σὲ κλεισμένο φάκελλο, πρέπει νὰ σταλθοῦνε στὸ γραφεῖο τοῦ «Νευμά» ἴσα με τὴν τελευταία μέρα τοῦ Μαη τοῦ 1905.

Δ'. — Θά κριθοῦνε ἀπὸ τοὺς κ. κ. Ψυχάρη, Πάλλη, καὶ Παλαμᾶ.

Ε'. — Ἡ κρίσις θὰ δημοσιευτῇ ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς μῆνες, τὴν τελευταία μέρα τοῦ Αὐγούστου.

ΣΤΥ.—Τὸ καλύτερο θὰ βραβεύεται μὲ 200 δραχμὲς καὶ θὰ δημοσιευτεῖ στὸ «Νουμά», μένοντας ὅμως χτῆμα τοῦ συγγραφέα πρὸς, ἂ θέλει, θάχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸ τυπώτῃ μ' ἑξοδά του καὶ σὲ βιβλίο, μὲ τὴν ἐπιγραφή: Διαγωνισμὸς τοῦ «Νουμά» — Ρωμαίικο ἀναγνωσματοτάριο.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ ὄροι. Τώρα, τὴ μεγάλη σημασία τοῦ διαγωνισμοῦ μας περιττὸ νὰ τὴν ἐξηγήσουμε. Μιλᾷτε μοναχῇ τῆς. Δὲν ἔχετε νὰ κάνετε τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ πάρете ἓνα ἀναγνωσμάτιο στὰ χέρια σας, νὰ τὸ ξεφυλλίσετε, νὰ τοῦ ρήξετε μιὰ ματιὰ κι ἀμέσως θὰ δεῖτε τὸ μεγάλο κακὸ ποὺ κάνει ὁ Δασκαλισμὸς στὸ δυστυχισμένο Ρωμιόπουλο, τυραγώντας το νὰ τὸ πρωτομάθει λέξεις ποὺ οὔτε τίς νοιώθει, οὔτε θὰ τίς μεταχειριστῇ ποτές του. Γι' αὐτὸ στὸ διαγωνισμὸ μπόρει νὰ λάβει μέρος, ἐξὸν ἀπὸ τοὺς δασκάλους, καὶ κάθε γονιὸς ποῦτυχε νὰ προσέξῃ στὸ δασκαλοκαρτῦριο τοῦ παιδιοῦ του.

Ἐλπίζουμε πῶς ὁ διαγωνισμός μας θὰ πετύχει καὶ πῶς ὅσοι μποροῦνε θὰ καταπιαστοῦνε αὐτὴ τὴ δουλιὰ, ὅχι βέβαια γιὰ τὸ βραβεῖο, πρῶτα τιποτένιο γιὰ τόσο δύσκολο πρᾶμα, ἀλλὰ γιὰ τὸ μεγάλο καλὸ ποὺ θὰ προσφέρουμε στὸ Ἔθνος.

Βέβαια, θάτανε θριαμβος της Ἀληθείας νά μπορούσε τὸ ἀναγνωσματοῦριο πὺ δνειρευ-
μαστε νά μπεῖ ἀμέσως καὶ στὸ σχολεῖο καὶ νά διώξει τὰλλα, τὰ σχολαστικά καὶ τὰ ψεύτικα.
Μὰ κι ἂν δὲν τὸ δεχτεῖ ἡ Ἐπίσημη Πολιτεία ἀμέσως, δὲν πειράζει. Ἀρκεῖ νάχουμε ἐτοιμη
δουλειὰ γιὰ τὴν «ὥρα τῆ μεγάλης» κι ἀρκεῖ νά μπορέσουμε νά δειξομε στοὺς ἀπαιδαγωγῶ-
τους παιδαγωγούς μας μὲ ποῖο τρόπο πρέπει νά δουλέψουνε. Αὐτός, ὁ τελευταῖος, εἶναι κι ὁ
κυριώτερος σκοπὸς τοῦ διαγωνισμοῦ μας.

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Ναί! Περισσότερο ἀπ' ὅλους καὶ
μάλιστα (κουτάζοντας κατόματα τῇ Χάρη) περισσό-
τερο ἀπὸ μερικοῦς πού δὲ θὰ μὲ μάθουνε ποτέ!

Ο ΑΝΤΡΕΑΣ. Ἐχει δίκιο ὁ Λάμπρος! Ὑπάρχει καὶ ζωντανή Ἀκρόπολη.

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Πού τήνε βλέπουνε οί ζωντα-
νοί άνθρωποι 'Ο Κωστής είναι ζωντανός... Καί ἡ
'Ελενίτσα τό ἴδιον...

Ο ΑΝΤΡΕΑΣ. Καί μετ'· Ἀκούε, Χάρη μου;
Ἐμεῖς, δηλ. ἐγώ, σὺ καὶ ἡ ἀδερφή μου ἀπὸ δῶ
ποῦ ἀποκοιμήθηκε...

Η κ. ΜΑΥΡΗ. Σὰς ἀκούω! Δὲν κοιμᾶμαι.

Ο ΑΝΤΡΕΑΣ. Μπα! Εύπηγες; Λοιπόν εμείς
οί τρεις, λείν ο κ. Λάμπρος...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ. Δὲ μίλησα· γιὰ σᾶς. Ἐγὼ μί-
λησα γιὰ τὸν Κωστῆ καὶ γιὰ τὴν Ἐλενίτσα πού-
τους ξέρω, πού—πὼς νὰ σᾶς τὸ πῶ; — τοὺς νοιώθω

για ζωντανούς... Λοιπόν οι ζωντανοί άνθρωποι σάν
ανεβαίνουν στην Ακρόπολη, δε βλέπουνε τόν πε-
θαμένο κόσμο. Βλέπουνε τόν ζωντανό. Δεν κάνουν

πὼς ψευτοενηθουσιάζονται γιὰ τὰ μάρμαρα καὶ γιὰ
τὰ συντρίμια, πού ξέρουν νὰ τὰ ἐχτιμήσουν μο-
νάχα οἱ ἀρχειολόγοι καὶ πού προσπαθοῦνται πὼς τὰ

ἀλλ' ἄνατο ταμποῦρι τῆς λευτεριᾶς, μας, καὶ τὸ βράχο

που βάρταξε την τιμή της φυλής μας στο Εξο-
σίονα!

Η ΧΑΡΗ (συνεπαρμένη από τὰ λόγια του). Τις
 όμορφα λόγια!...

Ο ΛΑΜΠΡΟΣ (μιλάει ήσυχα ήσυχα, δίχως
 ψευδοσυνθουσιασμό). 'Όχι δημοφφ, μὰ ἀληθινά. 'Ό
 παπού; μου, Θεός; σ'χωρῶς; τονε, σὰ μ' ἀνέβαζε,
 παιδάκι ποῦμουνα, στὴν Ἀκρόπολη, καὶ μάνευαζε
 συχνά, δι' μοῦ μιλοῦσε γιὰ Φειδία καὶ γιὰ Περικλῆ
 Μπορεῖ καὶ νὰ μὴν τοῦ; καλοήξερε, νὰ μὴν τοῦ
 εἶχε ἀκουστῇ. 'Ό παπού; μου δὲν εἶτανε δάσκα
 λος, εἶτανε πολεμιστῆς. Παιδὶ ἀκόμα ἀμούστακ
 πολέμησε στὸ Δραγατσάνι μὲ τὸν Ἑψηλάντη.
 Παιτα μὲ τὸ Φαβιέροισα μὲ τὸ τέλος, τοῦ ἄγων
 μας. Κλείστηκε μαζί του στὴν Ἀκρόπολη, δα
 βάσταζε ἡ πολιορκία της, κι ἂν δὲν ἔφυγε μαζί μὲ
 τὴν διωγμένο Βασιλιά του στὴ Βαδερία, παρατή
 θηκε ὅμως ἀμέσως, ὅστερ' ἀπὸ τὸ διώξιμό του, ἀπὸ
 τὸ στρατὸ καὶ μᾶς ἄφησε παραγγελιὰ νὰ τότε θά
 ψουμε μὲ τὴν ἴδια στολή ποὺ φοροῦσε σὰν εἶτανε
 συνταγματάρχης, στὰ χρόνια τοῦ Ὁθωνά, καὶ ποὶ
 τήνε φοροῦσε ὅστερα σὲ κάθε ἐπίσημη γιορτῇ. Σὲ
 μιλάω ἔτσι γιὰ τὸν παπού μου, ὅμι γιὰ νὰ σε
 δειξω τί ἀνάξιος ἀπόγονός του εἶμαι γώ, ἀλλὰ ἐγ
 νὰ σε; δώσω νὰ κατὰλάβετε τοῦ; ἀληθινούς του;